

Zadání 3. série

TEORIE ČÍSEL

Termín odeslání: 13. 1. 2020

Text kurzívou není součástí úloh.

... „*To znamená,*“ přerušil ho Kouma a v očích se mu blýsklo, „*že jedeme do Šanganjosechitinu.*“

Na malou chvíli zavládlo ticho, které přerušila Bublá. „Hurá!“ vypískla.

„Co tam budeme dělat?“ nechápal Ňouma.

„Musíme se o naše zjištění podělit s místními vědci,“ vysvětloval Kouma.

„Podle mě je blbost, tam jet.“

„Proč by to jako měla být blbost?“

„Vždyť vůbec nevíš, jestli to je správně.“

„Jsi hloupej, nebo co?“

„Ty jsi.“

„Jsi iracionální.“

„Nejsem.“

„Jsi.“

„Pokud vám do toho můžu vstoupit,“ ozval se hlubokým hlasem pomalu Hnědák, „tak iracionální je jenom číslo v této zajímavé úloze.“

Vsichni najednou zmlkli, protože to bylo vůbec poprvé, co Hnědák pronesl delší větu. Ten však už nic nedodal a neuzrušeně začal okousávat sušené květiny v opodál stojící váze.

ÚLOHA 3.1. Nechtě je dáno iracionální číslo x . Změňme v jeho desetinném rozvoji právě 3 číslice a výsledné číslo označme jako y . Rozhodněte, za jakých podmínek bude y také iracionální.

„Co všechno teda budeme potřebovat?“ zeptala se Bublá.

„Musíme si vzít velikou svačtinu,“ prohlásil Henry.

„A taky hodně knih,“ dodal Matěj.

„A teplé ponožky,“ pokračoval Kouma.

„Dejte mi chvíli,“ řekla Liběnka a zmizela. Po nějaké době se ozval rámus a Liběnka se trochu rozcuchaná objevila zpoza dveří, za sebou táhla veliký kufr a hlasitě oddychovala.

„Vzala jsem jen pár nejnnutnějších drobností.“

„A co uděláme s Hnědákem?“ zeptal se Matěj opatrně.

„Hnědák jede přece s námi,“ prohlásila Bublá nesmlouvavě tónem, o kterém ostatní věděli, že když ho použije, nemá cenu se s ní dohadovat.

„Jen budeme potřebovat pár krabic toho koňského žrádla.“

Ňouma s Henrym mezitím seděli u Hnědáka a snažili se ho naučit další prvočíselné kousky. Hnědák spokojeně vyklepával kopyty prvočísla a občas si z radosti zařehotal. Vypadal, že je rád, že se s ním na výpravě počítá.

ÚLOHA 3.2. Hnědák umí kopyty vyklepat každé číslo p . Necht' p je prvočíslo, k je přirozené číslo. Ukažte, že pokud je k složené, rovnice $x^k - y^k = p$ nemá v $\mathbb{N}$ řešení.

„Tak tedy můžeme vyrazit?“ zeptal se Kouma, když zapnul svůj pečlivě nabalený batoh. Ostatní začali přikyvovat. Pomalu se rozešli na vlakové nádraží a vzrušenými hlasy debatovali o tom, co je čeká. Když nasedli do vlaku, Henry vytáhl pomačkanou mapu a dlouze se do ní zahleděl, Liběnka šla spát a Ňouma si začal číst v jakési tlusté knize. Bubla si sedla na zem do uličky a hladila Hnědáka, který se se zájmem rozhlížel po vlaku i ostatních spolucestujících, kteří s nemenším zájmem hleděli na něj.

A Matěj s Koumou dali hlavy k sobě a začali znovu procházet Koumovy výpočty. „Proč je tady tohle?“ Matěj nechápavě ukázal na jeden z výpočtů. Kouma vytáhl tužku. „To je na delší vysvětlení. . .“ řekl a začal psát.

ÚLOHA 3.3. Necht' a, b, c jsou taková přirozená čísla, že platí $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} = \frac{1}{c}$. Dokažte, že $a + b$ je dělitelné nějakým kvadrátem větším než jedna.

„Představ si, jaké to bude, až jim to ukážeme,“ zasníl se Kouma, když dopočítal příklad. Vlak tiše utíkal po kolejičkách a za okny se začalo stmívat.

„Já mám hlad,“ ozval se Henry, „je čas na nějakou večeři.“ Liběnka ponořila ruku do svého obrovského batohu a po chvíli přehrabování vytáhla krabici plnou toustů. Tousty měly tvar trojúhelníku a Henry se na ně zasněně podíval. „To je ale krásný tvar. . .“ řekl a do jednoho z nich se zakousl.

ÚLOHA 3.4. Tousty mají tvar trojúhelníku s celočíselnými stranami a, b, c . Najděte všechny takové trojice (a, b, c) , že existuje pravoúhlý trojúhelník se stranami $\sqrt[6]{a}, \sqrt[6]{b}, \sqrt[6]{c}$.

Po několika hodinách jízdy se trochu rozlámaní vzbudili a zjistili, že vlak zastavil.

„Výstupovat!“ zaznělo nad jejich hlavami tak hlasitě, až nadskočili. Spěšně si pobrali všechny věci a zamžourali do jasného světla. Slunce lehce hřálo, ale trávu začala pokrývat námraza a i na výkladních skříních kouznila jemné obrazce z drobných krystalů.

„Mně je dneska nějaká zima,“ prohlásila Liběnka a ztratila se za velikým víkem kufru.

ÚLOHA 3.A. Liběnka přemýšlí, jak se dnes obléci. V kufru má 5 různých kabátů. Kolika způsoby se může obléci, pokud si může najednou nasadit libovolný počet z těchto svršků a záleží na pořadí?

„Na co s sebou taháš tolik krámů?“ nechápal Matěj, který pozoroval Liběnku, jak na sebe souká jednotlivé svetry a kabáty a vyhazuje u toho ven rozličné předměty, od sítky na motýly přes smeták po růžového nafukovacího plameňáka.

„Víš ty co, nikdy nevíš, kdy se ti to může hodit. Několikrát se mi to u cestování osvědčilo. A až třeba ztroskotáme, tak mě budeš prosit, abych ti něco půjčila,“ nenechala se odbýt Liběnka a zaklapla víko kufru. Pomalu došli do přístavu, kde už byla nachystaná loď. Lehce se pohupovala na drobných vlnkách a vypadala, že čeká na ně.

„Tak jdeme na to!“ zvolal Kouma a opatrně vkročil na nástupní plošinu, která se pod jeho vahou lehce prohnula. „Dámy a pánové – a taky drazí koně, chtěl jsem říct – račte nastupovat.“

Nástupní plošina měla tvar čtyřúhelníku, který vzniknul takto:

ÚLOHA 3.B. Je dán rovnostranný trojúhelník ABC s obsahem 1. Nalezněte bod D tak, aby čtyřúhelník $ABCD$ byl tětíkový a měl co největší obsah. Tento obsah spočítejte.

Jeden po druhém nastoupili na loď a posadili se na příď lodi. Bubla se ujala kormidla a ostatní si začali povídat.

„Dlouho jsme nic nehráli,“ posteskl si Ňouma, „Hnědáku, nechceš něco zkusit?“ Křídou na zem nakreslil velkou šachovnici a Hnědák se nad ni se zájmem nahnul. Při pohledu na ni si vesele poskočil, až se naklonila celá loď.

ÚLOHA 3.C. Máme šachovnici $n \times n$, kde n je přirozené číslo větší než 3. Za kolik nejméně tahů může Hnědák (nezapomeňme, že se pohybuje jako správný kůň ve tvaru písmena L) projít všechna políčka na hlavní diagonále?

„Ty jsi fakt chytřej koníček!“ chválil Hnědáka Ňouma a natahoval k němu dlaň plnou koňského žrádla.

Bubla to pozorovala z velitelského můstku a usmívala se. Zahleděla se do dálky, zařadila kurz a spokojeně sledovala vlny, jak naráží do lodi.

ÚLOHA 3.D. Prostor u kormidla vypadá tak, že má tvar mnohoúhelníku. Dokažte, že každý – i nekonvexní – mnohoúhelník má dvojici vrcholů, které mají společného souseda a jejichž spojnice leží celá v mnohoúhelníku.

Druhý den ráno se na lodi probudili a po snídani, které se zúčastnili jen ti, kteří netrpěli mořskou nemocí, se znovu posadili na příď lodi. Na horizontu začalo svítat a před nimi se v dálce objevila silueta města, které se pomalu začínalo probouzet.

„Tak už jsme tady.“

Pokračování v příští sérii.

Svá řešení uploadujte na našich stránkách:

<http://brkos.math.muni.cz/>